

PROGRAMI I AKTIVITETEVE
FESTIVALI LETRAR NDËRKOMBËTAR
PËR TË RINJ
“TIRANA GATE 2026”
edicioni i 12^e

E mërkurë, 7 tetor 2026

Vila 31 x Art Explora
Dhoma e konferencave

- **Ora 10:00-10:30**

Mirëseardhja në Festival. Ceremonia e çeljes.

- **Ora 10:30-11:30**

Paneli 1

TRUPI FLET, FJALA RRËFEN

Trupi i gruas si gjuhë, kujtesë dhe rrëfim

Kush e ka shkruar deri tani historinë e trupit të gruas? Dhe çfarë ndodh kur ajo merr penën në dorë? Letërsia i jep gruas mundësinë të flasë nga trupi i saj, me fjalët e saj. Të shkruajë dëshirën, mëmësinë, seksualitetin, dhunën, plakjen, bukurinë, sëmundjen apo traumën, jo si një figurë e përshkruar nga të tjerët, por si autore e përvojës së saj. Një bisedë mbi trupin si përvojë, kujtesë dhe gjuhë, dhe mbi fuqinë e letërsisë për të ndryshuar mënyrën se si e shohim, e përshkruajmë dhe e kuptojmë trupin e gruas. Ndonjëherë, të shkruash për veten do të thotë të shkruash një histori që askush tjetër nuk mund ta tregojë në vendin tënd.

Pjesëmarrës: Rita Petro (Shqipëri), Raluca Nagy (Rumani), Flutura Açka (Shqipëri), Majlinda Rama (Shqipëri)

Moderator: Maniela Sota

Gjuha: Shqip, Rumanisht

- **Ora 11:30-12:00**

Autorët lexojnë

Raluca Nagy (Rumani), Rita Petro (Shqipëri),
Flutura Açka (Shqipëri), Majlinda Rama (Shqipëri)

- **Ora 12:00-13:00**

Lexojnë nxënës të Gjimnazit Dertliu - Tiranë dhe Fier

Zëra të rinj, histori të reja.

Nxënësit e Gjimnazit Dertliu në Tiranë dhe Fier sjellin në festival poezitë dhe krijimet e tyre, zëra të një brezi që kërkon të dëgjohet dhe të tregojë botën e tij përmes letërsisë.

- **Ora 12:30-13:30**

Paneli 2

ARKIVI I TË HARRUARVE

Kush vendos se çfarë mbetet dhe çfarë zhduket? Arkivat, bibliotekat, historitë zyrtare, familjet, letërsia dhe roli i tyre në kujtesën kolektive.

Bibliotekat dhe arkivat janë ndër hapësirat më të rëndësishme të kujtesës kolektive. Ato ruajnë jo vetëm veprat që kanë formësuar historinë letrare, por edhe dëshmi, gjuhë, kujtime dhe histori që na ndihmojnë të kuptojmë shoqëritë në të gjithë kompleksitetin e tyre. Çfarë ndodh me zërat që kanë pasur më pak mundësi për t'u dëgjuar? Në këtë proces, bibliotekat, arkivat dhe letërsia mund të krijojnë hapësirë për një kujtesë më të larmishme dhe më gjithëpërfshirëse. Një libër mund të ruajë zërin e një individi; një koleksion mund të ruajë historinë e një komuniteti; një bibliotekë mund të bëhet ura përmes së cilës një zë i marginalizuar arrin te brezat e ardhshëm. Paneli eksploron rolin e institucioneve të kujtesës dhe të letërsisë në ruajtjen, transmetimin dhe rikthimin në vëmendje të zërave të marginalizuar. A mund të bëhet letërsia një arkiv për zërat që meritojnë të dëgjohen nga brezat që vijnë? Këtu letërsia bëhet kujtesë: rikthen njerëz, histori dhe përvoja që kanë mbetur jashtë arkivave dhe rrëfimeve dominante.

Panelistët: Ismet Kallaba (Mali i Zi), Dritan Sulçebe (Shqipëri), Salim Nizam (Turqi)

Moderatore: Majlinda Bami

Gjuha: Shqip, Turqisht

- **Ora 13:30-14:00**

- **Autorët lexojnë**

Salim Nizam (Turqi), Dritan Sulçebe (Shqipëri), Maklena Nika (Shqipëri),
Eduard Bardhi (Shqipëri)

- **Ora 14:00-16:00**

- **Pushim**

- **Ora 16:00-17:00**

- **Paneli 3**

- **HESHTJE TË TRASHËGUARA: KUJTESA FAMILJARE,
TRAUMA DHE RRËFIMI NDËRBREZNOR**

Ka histori që nuk tregohen, por që kalojnë nga një brez te tjetri. Heshtje që trashëgohen, kujtime që mbeten në familje dhe plagë që shfaqen edhe te ata që nuk i kanë përjetuar vetë. Letërsia i jep këtyre heshtjeve një gjuhë. Çfarë ndodh kur një brez vendos të tregojë atë që brezi para tij nuk mundi? A mund të shkruhet ajo që nuk është thënë kurrë? Një bisedë mbi kujtesën familjare, traumën dhe historitë që udhëtojnë nga një brez te tjetri, derisa dikush vendos t'i tregojë.

Panelistët: Ben Andoni (Shqipëri), Damir Karakas (Kroaci), Liridon Mulaj (Shqipëri), Fatma Memalli (Shqipëri)

Moderator: Eris Rusi

Gjuha: Shqip, Kroatisht

- **Ora 17:00-18:00**

- **Autorët lexojnë**

Damir Karakas (Kroaci), Liridon Mulaj (Shqipëri), Rumena Buzarovska (Maqedonia e Veriut)

- **Ora 18:00-19:00**

- **Panel 4**

- **PA EMËR ISHTE NJË GRUA**

“Anon ishte shpesh një grua”, shkruante Virginia Woolf. (“*Anon, who wrote so many poems without signing them, was often a woman.*”-

Virginia Woolf, “*A Room of One’s Own*”, 1929). Dikur gratë shkruanin pa emër, pa firmë, pa të drejtën për të zënë vend në historinë e letërsisë. Sot ato kanë emër. Shkruajnë, botojnë, flasin dhe nënshkruajnë historitë e tyre. Për shumë kohë, mungesa e një emri nuk nënkuptonte mungesë të një zëri. Përkundrazi: mund të nënkuptonte një grua që nuk kishte mundësi të botohej, të kujtohej ose të merrte autorësinë e saj.

Çfarë do të thotë të kesh një emër në letërsi? Çfarë ndryshon kur një grua nuk është më një zë anonim, por një autore që zgjedh vetë çfarë të tregojë, si ta tregojë dhe nga cili vend të flasë? Një bisedë mbi letërsinë, identitetin, trupin, dëshirën dhe zërat që dikur mbetën anonimë dhe ata që sot refuzojnë të heshtin.

Panelistët: Rumena Buzarovska (Maqedonia e Veriut), Diana Çuli (Shqipëri), Mariana Felah (Shqipëri)

Moderator: Maklena Nika (Shqipëri)

Gjuha: Shqip, Rumanisht

E enjte, 8 tetor 2026

Vila 31 x Art Explora

Dhoma e konferencave

• **Ora 10:00-11:00**

Paneli 1

A MUND TË SHKRUAJ PËR TY?

Të shkruarit nga perspektiva e tjetrit: imagjinata, përvoja dhe kufijtë e përfaqësimit

Ku fillon liria e shkrimtarit për të hyrë në përvojën e tjetrit? Letërsia ka aftësinë të na vendosë brenda jetëve që nuk janë tonat, të na bëjë të shohim botën nga një këndvështrim tjetër dhe të ndërtojë personazhe përtej përvojës së autorit. Sa larg mund të shkojë kjo liri? Ky panel hap një bisedë mbi të shkruarit nga perspektiva e tjetrit: sa duhet të njohë një shkrimtar një përvojë për ta bërë atë të besueshme në letërsi? Kur një autor shkruan për një përvojë që nuk e ka jetuar, çfarë e bën atë rrëfim të ndershëm, të ndjeshëm dhe letrar?

Në fund, pyetja mbetet: sa larg mund të hyjë një shkrimtar në përvojën e tjetrit pa e zëvendësuar zërin e tij?

Panelistët: Besnik Mustafaj (Shqipëri), Emilio Solomou (Qipro), Sokol Çunga (Shqipëri), Ersi Sotiropolou (Greqi)

Moderator: Maklena Nika (Shqipëri)

Gjuha: Shqip, Greqisht

- **Ora 11:00-12:30 / 📍 Dhoma e punëtorive**

Punëtori mbi shkrimin kreativ me Ivana Trajanoska

NGA IDEJA NË ROMAN

Kur një ide kërkon të bëhet histori, çfarë duhet të ndodhë më pas? Një workshop mbi procesin krijues të shkrimit të një romani, nga shkëndija e parë deri te momenti kur historia nis të marrë jetë.

Gjuha: Anglisht

- **Ora 11:00-12:00**

Autorët lexojnë

Emilio Solomou (Qipro), Besnik Mustafaj (Shqipëri), Ersi Sotiropolou (Greqi)

- **Ora 12:00-13:00**

Panel 2

TË SHKRUASH PËR SHTËPINË NGA LARG

Diaspora, distanca dhe letërsia e përkatësisë

Çfarë ndodh me marrëdhënien e një shkrimtari me atdheun e tij letrar pasi largohet prej tij? A mbeten shkrimtarët e diasporës pjesë e kulturës letrare nga e cila kanë ardhur? A lexohen, botohen, përkthehen dhe vlerësohen në vendin e origjinës në të njëjtën mënyrë si autorët që jetojnë atje? Dhe a i jep distanca një mënyrë tjetër për të parë dhe për të shkruar për vendin që kanë lënë pas? Ky panel shqyrton marrëdhënien mes shkrimtarit të diasporës dhe vendit të origjinës: përkatësinë letrare përtej kufijve, mënyrën se si letërsia qarkullon mes atdheut dhe botës, dhe perspektivën që lind nga largësia. Sepse ndonjëherë të largohesh nga një vend nuk do të thotë të ndalosh së shkruari për të, por ta shohësh atë me një sy tjetër.

A shkruajnë shkrimtarët e diasporës për shtëpinë që lanë pas, apo për kujtimin e saj? Çfarë sheh nga jashtë që nuk e sheh dot kur je brenda? Ndonjëherë duhet të largohesh për ta parë shtëpinë ndryshe.

Panelistët: Merita Isufi (Britani e Madhe), Flori Kasaj (Shqipëri), Arbër Selmani (Kosovë), Xhensila Dautllari (Shqipëri)

Moderator: Lirion Mulaj (Shqipëri)

Gjuha: Shqip

- **Ora 13:00-14:00**

Autorët lexojnë

Flori Kasaj (Shqipëri), Arbër Selmani (Kosovë), Xhensila Dautllari (Shqipëri), Kledi Bukaçi (Shqipëri)

- **Ora 14:00-16:00**

Pushim

- **Ora 16:00-17:00**

Panel 3

KUJT I TAKON RRËFIMI?

Kush e tregon historinë?

Në letërsi, kush e mban penën, zgjedh edhe këndvështrimin, zërin dhe mënyrën se si një histori do të tregojë veten. Ky panel sjell në qendër marrëdhënien mes autorit dhe historive që zgjedh të tregojë: a mund të shkruajmë bindshëm për një përvojë që nuk është e jona? Çfarë i ndodh një historie kur ndryshon zëri që e rrëfen? Dhe sa larg mund të shkojë liria e shkrimtarit për të hyrë në jetën, botën dhe imagjinatën e tjetrit? Një bisedë mbi këndvështrimin, zërin, personazhin dhe fuqinë e letërsisë për ta parë botën nga një jetë tjetër.

Panelistët: Antonio Caiazza (Itali), Namik Dokle (Shqipëri), Alfredo Villaverde (Spanjë)

Moderator: Eris Rusi (Shqipëri)

Gjuha: Shqip, Italisht, Spanjisht

- **Ora 17:00-18:00**

Autorët lexojnë

Namik Dokle (Shqipëri), Alfredo Villaverde (Spanjë), Antonio Caiazza (Itali)

• **Ora 18:00-19:00**

Paneli 4

LETËRSIA PA KUFIZIME

Letërsia e trupave dhe përvojave të ndryshme: zërat e autorëve me aftësi të kufizuara

Sa larg mund të shkojë fuqia e letërsisë për të ndryshuar mënyrën se si shohim botën? Ky panel sjell në qendër autorë me aftësi të kufizuara dhe letërsinë e tyre si një hapësirë të fuqishme krijimi, imagjinate dhe shprehjeje. Jo letërsinë që përcaktohet nga aftësia e kufizuar, por letërsinë që lind prej lirisë së autorit për të shkruar atë që dëshiron, për të krijuar botët që imagjinojnë dhe për të prekur lexuesin në mënyra të papritura. Një bisedë mbi fuqinë e fjalës së tyre, perspektivat që sjellin në letërsi dhe emocionet që veprat e tyre zgjojnë tek ne, duke e parë autorin përmes përmes imagjinatës, gjuhës dhe botës letrare që ndërton.

Panelistët: Adivije Hoxha (Shqipëri), Dritan Thomaraj (Shqipëri), Jamarbër Hoxha (Shqipëri)

Moderator: Anila Kruti (Shqipëri)

Gjuha: Shqip

E premte, 9 tetor 2026

Vila 31 x Art Explora

Dhoma e konferencave

• **Ora 11:00-12:00**

Paneli 1

RINIA & LIBRI: TË RINJTË SUGJEROJNË- TË RINJTË VEPROJNË - TË RINJTË NDIKOJNË

Me pjesëmarrjen e anëtarëve të “Klubit Kombëtar Rinor të Leximit” si një strukturë e ngritur pranë Qendrës Kombëtare të Librit dhe Leximit (QKLL).

A është e vërtetë që të rinjtë sot lexojnë më pak se dje?

A është e vërtetë që libri sot është e vështirë të konsiderohet pasion?

Cilat janë rrugët që mund të ndikojnë në rikthimin e vëmendjes te libri?

Libri është komunikim, një ftesë për reflektim dhe një mënyrë për të kuptuar më mirë veten dhe botën përreth. Por në një kohë kur teknologjia konkurron çdo ditë e më shumë për vëmendjen e të rinjve, si mund të rikthehet lidhja e tyre me leximin?

Një bashkëbisedim me të rinjtë mbi atë që ende mund të na japë një libër dhe mbi mënyrat për ta bërë leximin përsëri pjesë të jetës së tyre. Sepse, kur e sheh, libri mund të jetë vetëm një objekt. Por sapo e hap dhe nis ta lexosh, ai shndërrohet në një botë.

Panelistët:

Sarah Baka (Shqipëri), Keisi Muça (Shqipëri), Sibora Xhaferaj (Shqipëri), Emanuel Murati (Shqipëri), Kejsi Saliu (Shqipëri)

Moderator: Arta Marku (Shqipëri)

Gjuha: Shqip

• **Ora 12:00-13:00**

Autorët lexojnë

Ivana Trajanoska (Maqedoin e Veriut), Martina Hefter (Gjermani)

• **Ora 13:00- 14:00**

Paneli 2

KUR FLET HESHTJA

Heshtja mund të jetë shenjë e shtypjes, frikës, përjashtimit dhe fshirjes. Por ka edhe heshtje që fshehin, heshtje që mbrojnë dhe heshtje që kujtojnë. Ka heshtje që bëhen gjuhë e intimitetit, e rezistencës dhe e reflektimit.

Ky panel ndalet te heshtja si pjesë e letërsisë: te ajo që nuk thuhet, ajo që nuk mund të thuhet dhe ajo që autori zgjedh të mos e thotë. Te historitë që kanë mbetur pa u treguar, por edhe te ato që gjejnë pikërisht në heshtje mënyrën e tyre për të folur.

Një bisedë mbi fuqinë e letërsisë për të bërë të dëgjueshme edhe ato që nuk kanë gjetur ende fjalët e tyre.

Ndonjëherë, ajo që hesht nuk është pa zë.

Panelistët:

Anja Levanaj (Shqipëri), Ivana Trajanoska (Maqedonia e Veriut), Martina Hefter (Gjermani), Ana Kove (Shqipëri)

Moderator: Anja Levanaj (Shqipëri)

Gjuha: Shqip, Anglisht, Gjermanisht

- **Ora 14:00-16:00**

Pushim

- **Ora 18:00- 19:00 / Dhoma e punëtorive**

Punëtori me Merita Isufi

“HAP LIBRIN, HAP BOTËN: Të rritemi së bashku përmes tregimeve.

Një punëtori dygjuhëshe për leximin dhe shkrim-leximin familjar me autoren e librave për fëmijë, Merita Isufi. Çfarë ndodh kur një prind dhe një fëmijë hapin një libër së bashku?

Një histori bëhet një bisedë.

Një gjuhë bëhet një urë.

Imagjinata e një fëmije bëhet një zë.

“Hap librin, hap botën” është një punëtori interaktive dygjuhëshe për familjet, e udhëhequr nga autorja e librave për fëmijë, Merita Isufi. Përmes serisë së saj “Dea”, prindërit dhe fëmijët do të eksplorojnë kënaqësinë e të lexuarit së bashku, dygjuhësinë, imagjinatën dhe identitetin. Fëmijët do të inkurajohen të kalojnë nga lexues në tregimtarë, duke krijuar personazhet dhe historitë e tyre, ndërsa prindërit do të zbulojnë mënyra të thjeshta për ta bërë leximin një pjesë kuptimplotë të jetës familjare.

Punëtorja e sjell librin si një urë lidhëse mes brezave, gjuhëve dhe kulturave.

 **VILA
31 ART
EXPLORA**

ILP
INSTITUTI LIBRIT
DHE / PROMOCIONIT

MINISTRIA E TREGUT, KULTURËS DHE SPORTIT

MINISTRIA E ARSIMIT

BASHKIA
TIRANË

 TOENA
BOTIMET
TOENA

EMBASSY OF GREECE
IN ALBANIA

 EALIBIN
EUROPEAN
ASSOCIATION
OF LIBRARIANS

ISTITUTO
italiano
di CULTURA

BIBLIOTEKA
KOMETARE

traduki

EUROPEAN UNION
FUND FOR LITERATURE

 YUNUS EMRE ENSTITUTUSU

 ExLibris

 rtsh
RADIO TELEVISIONI SHQIPAR

 ama
ALBANIAN MEDIA AGENCY

PROGRAMI I PROMOVIMEVE
FESTIVALI LETRAR NDËRKOMBËTAR
PËR TË RINJ
“TIRANA GATE 2026”

Promovime - Takime me autorët e ftuar - Biseda - Autografë
Ora për t’u takuar

E martë, 6 tetor

 Biblioteka Kombëtare e Shqipërisë
Qendra “Sotir Kolea” / Salla franceze

Ora 17:00-18:00

Raluca Nagy, **Teo nga 16 në 18** (Botimet TOENA)

Paneli Raluca Nagy, Majlinda Bami, Maniela Sota, Eris Rusi, Irena Toçi

E enjte, 8 tetor

 Vila 31 x Art Explora / Dhoma e punëtorisë

Ora 12:30-13:30

Rumena Buzarovska, **Toni** (Botimet KANDRRA)

Paneli Rumena Buzarovska, Dritan Sulçebe, Maklena Nika, Sheila Rexho

Ora 13:30-14:30

Damir Karakas, **E kremtja** (Botimet TOENA)

Paneli Damir Karakas, Liridon Mulaj, Eris Rusi

Ora 17:00-18:00

Ersi Sotiropoulou, **Çfarë mbetet nga nata** (Botimet ONUFRI)

Paneli Ersi Sotiropoulou, Bujar Hudhri, Maklena Nika, Besnik Mustafaj

E premte, 9 tetor

Ora 16:00-17:00

Antonio Caiazza, **Intrigë ndërkombëtare** (Botimet TOENA)

Paneli Antonio Caiazza, Diana Çuli, Eris Rusi, Artur Nura, Irena Toçi

Ora 17:00-18:00

Emilio Solomou, **Mbaje frymën** (Botimet TOENA)

Paneli Emilio Solomou, Kristo Pulla, Liridon Mulaj, Anja Levanaj

BOTIMET
TOENA

Onufri

KANDRRA